

Müslümanlar Direnişi Yükseltmekten Başka Bir Çare ve Çözüm Beklememeli

Burhan Kavuncu

Seçimler elbette ki, sistemin temel dinamiklerinde bir değişiklik meydana getirmeyecek. Ama, egemen güçler ve sistem, bir türlü aşamadığı krizlerden çıkabilmek için, mevcut 'demokratik araçlardan' sonuna kadar yararlanmaya çalışacaktır. Bu, hem oyunun kurallarına 'riayet edildiğini' göstermeye yarıyor, hem de toplumsal gidişatın (gelişmenin değil) istenildiği gibi düzenlenebilmesi için bazı yeni imkanlar ortaya çıkarma ihtimali mevcut, tam tersi de olabilir. Yani, seçimler toplumsal gidişatı 'istenmeyen' yönde de etkileyebilir ve krizin daha da derinleşmesine yol açabilir. O zaman oyunun kurallarına riayet edilmeyebileceği gösterilir yahut da oyunun kuralı, artık bu oyuna bir 'ara' vermeyi gerektirebilir.

Yani, seçimlerden elbette bir çözüm çıkmaz. Ama bu, seçimlerin bütünüyle göz ardı edilmesi anlamına da gelmemelidir.

Hatırlanacağı üzere, MGK seçimlere önce olumsuz yaklaşırken, son zamanlarda yapılan "erteleme" tartışmalarında, seçimlerin zamanında yani 18 Nisan'da yapılması yönünde tercihini belirtmişti. Hatta MGK toplantısını beklemeye vakti yetmeyen TSK komutanı, yeni bir muhtıra üslubu ile açıklamasını yapıyordu bile: "312 değişmesin, seçimler ertelenmesin, 8. Maddeye dokunulmasın". (Demokratik ülkelerde bu işlerde en son karar mercii ordudur ve bu çağdaş demokrasinin zorunlu uygulamasıdır. Demokrasinin bir egemen güçler oligarşisine verilen isim olduğunu hatırlarsak, bazen sermaye-medya, bazen de bürokrasi-ordu öne geçse de halk adına karar verme yetkisine sahip olanlar hep güçlüler olmaktadır). Hatta TCK 163'ün geri getirilmesi arzusu bile izhar edilmekte, "irticain tırmanmasının sorumlusu olarak 163'ün kaldırılması" gösterilirken, 312. maddenin laik rejimin son yasal koruyucusu olduğu vurgulanmaktaydı. TSK'nın seçimlere ilişkin yaklaşımındaki bu değişim neyi gösterir? Egemen güçlerin gelişmeleri kontrol altına aldıklarını veya en azından, istenilen sonuçları mümkün kılacak bir vasatın oluşturulduğunu. Ve seçim sonrasının dizayn edilme imkanlarının arttığını.

Egemen güçlerin seçimlerden beklediği ve istediği sonuç nedir? Bu, bir DSP-ANAP koalisyonu olarak görünüyor. 28 Şubat kararlarını bütün hızıyla uygulamaya koyan mevcut siyasi yapılanmanın devam etmesi arzu edilmekte. Bu ikiliye yedek olarak da CHP ve MHP'nin öne çıktığını görüyoruz. DSP'nin birinci parti olabilmesi için CHP gözden çıkarılmış, buna karşılık MHP'nin barajı aşabilmesi için kartel medyası tarafından seferberlik başlatılmış gibi.

Halk İradesi Nerede?

Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca demokrasi girişimlerinin başarısızlıkla sonuçlanmış olması, rejimin askeri niteliğinin kalıcı olarak öne çıkmasını sağladı. Derin devlet denilen egemen güçler arası uzlaşma, halk iradesini tümüyle kontrol altına alarak devreye sokmadı. Serbest Fırka olayı tümüyle muvazaa bir hareket olduğu için sancısız bir şekilde sona erdirildi. 1950-60 arasındaki Demokrat Parti ise, laik oligarşinin bürokratik ve ideolojik ayaklarına karşı, yeni gelişen sınıai sermaye ile tarım kesiminin sistem içine dahil edilmesinin sancılılarıyla birlikte iktidar oldu. TC laik rejimi, halkı bütünüyle dışlayan bir bürokratik diktatörlük olmak yerine, halkın kontrollü bir şekilde sisteme entegre edildiği güdümlü bir demokrasiyi tercih ediyordu. Bu tercih, TC'nin Ortadoğu diktatörlüklerinden ayrılarak Avrupa'ya yönelmesinde bir pusula rolü oynar. DP'nin de muvazaa bir siyasi oluşum olduğu bilindiği halde, halkın eğilimleri çok daha yoğun bir şekilde bu partinin saflarında ve

iktidarında tezahür edebildi. Türkiye'de tüm sağ partilerin (Serbest Fırka'dan Fazilet'e kadar) temel handikabı, rejim tarafından halkın eğilimlerini manipüle etmesi ve kontrol altına alması için kurulmuş olmakla, reel politik alanda temsil görevini yüklenmiş olduğu halkın arzu ve talepleri arasındaki çelişkidir. Burada rejimin niteliği kadar, halk muhalefetine niteliği üzerinde de durulması gerekir.

Osmanlı döneminin devamı olarak muhafazakar halkın laik rejime karşı muhalefeti, bilinçli, örgütlü, aydın kadroları ve hedeflen olan bir mücadele değildir. Bir muhalefet hareketi olmaktan çok, verilenle yetinen, daha kötüsü gösterildiğinde 'ehven-i şer'e razı olan, kişisel yükselme hırsları ile satın alınmaya müsait, edilgen bir halk tepkisidir. Gerçi İttihad Terakki artığı kadrolar, askeri bürokrasi içindeki daha muhafazakar kesimler, bağımsız bir muhalefet girişiminde bulunmuşlardır ama (Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası] bunlar da Şeyh Said İsyanı, istiklal Mahkemeleri, İzmir Suikasti sonrası idamları ve baskılar neticesinde tamamen susturulmuştu. Medrese kökenli İslamcı yönü daha önde olan bir muhalefet ise, hiçbir zaman bir muhalefet için gerekli olan politik bilinci, örgütlenmeyi ve öncülüğü temsil edemedi.

1930'dan sonraki bütün siyasi oluşumlar, sağcı siyasi partiler güdümlü muvazaa hareketleri olarak gündeme getirilmiştir Beraberinde de İstiklal Mahkemeleri, Takrir-i Sükun kanunları, Koruma kanunları, TCK 163, 312, Terörle Mücadele kanunları ve sıkıyönetimler sürekli bir tehdit unsuru olarak bulundurulmuştur. Öte yandan laik rejim, başlangıcında yalın bir ideolojik-bürokratik diktatörlük iken, bilinçli bir politika ile sınıfsal temellerini güçlendirmeye ve çok partili hayata işbirlikçi sınıfların eşliğinde girmeye gayret sarfetmekte idi. Siyasal hayatın güçlü zengin sınıflar tarafından yürütülmesi gerektiği, daha başlangıcında somut bir hedef olarak konuyordu (İzmir iktisat Kongresi).

MSP-RP-Fazilet süreci ise, halk muhalefetine nisbi kadrolara sahip olduğu, siyasal tercihlerin sağcı-muhafazakarlıktan İslamcılığa yöneldiği, ama en ufak bir baskı karşısında tekrar sağcı muhafazakarlığın kanatları altına sığındığı bir çizgidir.

99 Seçimlerine girerken 28 Şubat darbecilerinin desteklediği partiler (DSP ve ANAP) rahatlar ve kendilerinden ne yapmalarının beklendiğinin farkındalar. 28 Şubat karşıtı cephe olarak bilinen DYP-FP ve BBP-YDP gibi oluşumlar ise, böyle bir cephe olmadıklarını deklare eden bir tarzda hareket ediyorlar. Yüzyılın sonuna geldiğimizde, laik rejim, işbirlikçi egemen sınıflara ve halkı yönlendirme araçlarına sahip olmak yönünden bir hayli mesafe almış durumdadır. Halk muhalefeti ise, örgütsel düzeyde sadece şamaroğlanı mesabesindedir. Hem de tokadı yedikçe yerine oturan, kendine, örgütüne ve tabanına güveni olmayan, özür dilemeye ve teslim olmaya hazır bir muhalefet. DYP hem geleneksel DP-AP sağcı muhalefet çizgisini sahiplenirken, hem de devlet partisi olmak zorunluluğunu unutmuyor. Her an tavrını, halkın karşısında egemen sınıfların yanında belirlemeye hazır durumda.

Fazilet Partisi ise, "İslami duyarlılık taşıyan kitlelerin TBMM'deki temsilcisi" misyonu ile kurulmuş olmakla birlikte, bu misyonu taşıyabilmesi imkansız görünüyor. Daha önce tabanını bu misyona ikna etmeye çalışan RP-FP geleneği, 28 Şubat döneminden sonra egemen güçleri 'bu misyonu taşımadığına' ikna etmeye çalışmaya başladı. Hatta gönüllü olarak vazgeçmeye hazır görünüyorlar. Buna karşılık BBP gibi yeni oluşumlar, FP'nin taşıyamadığı misyonun talibi olmakla beraber benzer zaafırlar onlarda da mevcut.

İslami duyarlılık taşıyan kitleler seçimlerde ne yapmalı? Toplumda genişleyen İslami eğilimlere ket vurulması, dahası toplum hayatında İslami yaşayış imkanlarının daraltılması, 28 Şubat faşistlerinin giderek daha da saldırgan bir şekilde baskıları artırma eğilimleri gözlemlenmektedir. Bütün bunları durduracak, 28 Şubat sürecini geriye çevirecek bir siyasi irade ortada gözüküyor. Müslümanlar, kendi güç ve imkanlarıyla direnişi yükseltmekten başka, çıkarıcı ve korkak düzen partilerinden bir çare, bir çözüm beklememeli, ümitlerini heba etmemelidirler. Buna karşılık, şimdiye kadar sürdürülen boykotçu tavırların, toplumsal pratik

açısından taşıdığı değeri sorgulamamız gerektiği kanaatindeyim. Yani, çözümün bu güdümlü, yarı askeri demokratik rejim içerisinde olmadığına bilinci ile, İslami düzen taleplerinden vazgeçmeden ve İslami direniş çizgisini sürdürmek gerektiğini bitmeliyiz. Bununla birlikte, müslüman halkın kendi durumunu iyileştirmek için, sistem içerisindeki çelişkiler veya taraflar arasında bir tercih yapmasının, mutlaka sistemi onaylamak anlamına gelmemesi gerekir. Burada eleştirilmesi gereken, halkın sistem içi tercihlere yönelmesi değil, sistem dışı alternatiflerin gelişmemesi ve yeterince ortaya çıkamamasıdır. Acaba sistem içi tercihler cazip geldiği için mi, gerçek muhalefet gelişmiyor, yoksa gerçek bir İslami muhalefet hareketi oluşmadığı için mi insanlar sistem içi çözümlere yöneliyorlar? Bence, kendi çözümlerimizi gündeme getiremediğimiz sürece, halkın eleştirisi ile vakit kaybetmemeliyiz.

Haksöz Dergisi Sayı: 97 - Nisan 1999

Kaynak: Müslümanlar Direnişi Yükseltmekten Başka Bir Çare ve Çözüm Beklememeli - Burhan Kavuncu